

سلسله نشستهای تخصصی قرآن و رسانه

در نشست تخصصی قرآن و رسانه مطرح شد: تصویرساز قرآنی باید هنرش را از هنر چند ساحتی غرب تفکیک کند ...

سلسله نشستهای تخصصی قرآن و رسانه هشتمین و نهمین نشست برگزار شد

در نشست تخصصی قرآن و رسانه مطرح شد: تصویرساز قرآنی باید هنرش را از هنر چند ساحتی غرب تفکیک کند تصویرسازی با سوژه‌های قرآنی، محور بحث هشتمین نشست قرآن و رسانه بود که با حضور پژوهشگران و صاحب‌نظران این حوزه در غرفه معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد. آقایان دکتر حبیب‌اله صادقی، دکتر مرتضی گودرزی و علی هاشمی شهرکی در این نشست به بحث و تبادل نظر پرداختند. براساس این گزارش، در ابتدای این نشست آقای علی هاشمی شهرکی، مدیرعامل انجمن فرهنگی هنری تصویرگران ضمن بیان تاریخچه مختصری از تصویرگری اظهار داشتند: تصویرسازی هنری است که به واسطه آن مفهوم مورد نظرمان را به مخاطب ارایه می‌کنیم. در عین حال تصویرسازی جنبه اطلاع‌رسانی دارد و به عنوان توضیح‌دهنده و شرح دهنده، مفاهیم را به زبان ساده برای مخاطب بیان می‌کند.

وی در ادامه افزود: تصویرسازی یک زبان است که قبل از زبان نگارشی و حتی کلام در بین جوامع بشری رواج داشته است. دیوارنگاره‌های باستانی گواه این سخن است؛ تصویرسازی از همان ابتدای پیدایش، وظیفه‌اش بیان مفاهیم برای مخاطب بوده است. فتوحات جنگی، شکار، نیازهای روزمره از جمله مواردی است که توسط تصاویر حک شده بر دیواره‌های سنگی داستان سرایی، و به شکل ساده‌تر به مخاطب منتقل شده‌اند.

پس از هاشمی شهرکی، دکتر حبیب‌اله صادقی، عضو هیأت علمی دانشگاه هنر شاهد به ایراد سخن پرداختند. ایشان به سابقه خوب تصویرسازی ایرانی اشاره کرده و اظهار داشتند: در دوره‌های مختلف تاریخی، ایرانیان همواره برای تصویر و تصویرسازی اهمیت و جایگاه ویژه‌ای قائل بودند و با بررسی آثار و ابنیه تاریخی درمی‌یابیم که گذشتگان ما همانند سایر ملل به تصویرسازی به عنوان یک زبان و نشانه برای بیان مفاهیم نگاه می‌کرده‌اند. در حوزه ادبیات نیز می‌توانیم تأثیرات عمیق تصویرسازی را دریابیم؛ به گونه‌ای که در برخی دوره‌های ادبی، تصویرسازی با شعر و ادبیات درهم تنیده شده‌اند.

وی سپس به اهمیت موضوع قرآن کریم اشاره کرده و تأکید کردند: با توجه به اهمیتی که قرآن در زندگی همه ما دارد و نقش ویژه‌ای که در جامعه پیدا کرده است، لازم است که در کارگروه‌های ویژه‌ای به این موضوع پرداخته شود و به درستی مورد بررسی قرار گیرد. تا به کشف رابطه میان هنر تصویرسازی و قرآن منجر شود.

در ادامه هاشمی شهرکی به هفتمین سال تأسیس انجمن تصویرگران اشاره کرده و افزودند: انجمن تصویرگران با هدف ترویج و حمایت هنر تصویرگری و تصویرگران کشور ایجاد شده است. از دهه 40 به بعد که تصویرگری در کشورمان مطرح شد، بیشتر فعالیت این حوزه در خدمت کودکان و نوجوانان بود و چندسالی است که این هنر عمومی‌تر شده و تا حدی از چارچوب محض کودک و نوجوان خارج شده و فعالیت‌های SHY در زمینه بزرگسالان هم صورت گرفته است.

علاوه بر آن تصویرسازی در مطبوعات هم کاربرد ابتدایی خود را از دست داده و پیشرفته‌تر شده است. به گونه‌ای که اوایل به خاطر محدودیتهای موجود در چاپ عکس مطبوعات به تصویرسازی می‌پرداختند اما امروزه این هنر به خاطر تأثیرگذاری عمیقش در انتقال مفاهیم در خدمت مطبوعات است.

وی سپس در زمینه فعالیت‌های تصویرسازی مذهبی تصریح کرد: در کنار مباحث دیگر انجمن تصویرگران، یکی از فعالیت‌هایی که این روزها خیلی به آن اهمیت داده می‌شود تصویرسازی مذهبی است. با توجه به فرهنگ اسلامی حاکم بر جامعه ما، یکی از کارگروه‌های انجمن تصویرگران فعالیت‌های SHY را به صورت جدی پیگیری می‌کند. در این راستا انجمن تصویرسازی مذهبی با نام "انجمن نیایش" شروع به کار کرده که هدف آن تلاش برای ایجاد نگرش جدیدتر به تصویرسازی مذهبی در نزد تصویرسازان است.

مدیرعامل انجمن تصویرگران افزود: دو نگرش در تصویرسازی مذهبی وجود دارد؛ یکی نگرش تاریخی است که به وصف جنگ‌های صدر اسلام، زندگی ائمه و ... می‌پردازد و دیگری نگرش معنوی است. در نگاه تاریخی، هنرمند تصویرساز باید به تحقیق و پژوهش بپردازد

تا همه جوانب از جمله نحوه زندگی و پوشش در دوره‌های مختلف را بشناسد و در نگرش معنوی هم باید به دنبال نقش‌مایه‌های جدی‌تری باشد که بتواند حال و هوای معنوی فضای داستان را خلق کند.

وی تصریح کرد: در این راستا سال گذشته اولین دوسالانه تصویرگری مذهبی در مشهد برگزار شد که آثار آن در اکثر شهرهای کشورمان به نمایش درآمد و در حال حاضر هم پیگیر برگزاری دومین دوسالانه نگارگری مذهبی هستیم.

سپس دکتر حبیب‌اله صادقی به مشکلات و محدودیتهای پیش‌رو در زمینه تصویرسازی در قرآن پرداخته و اظهار داشتند: یکی از محدودیت‌های shy­؛هایی که در زمینه تصویرسازی وجود دارد، حرمتی است که ما به واسطه قداست کلام خدا با آن مواجه هستیم. لازم است که هنرمندان تصویرساز، اندیشه دینی‌شان را تقویت کنند و هنرشان را از هنر چندساحتی غرب تفکیک کنند. تصویرگر ما باید هنرش را با آرایه‌ها و نشانه‌های قرآن تصویر کند. برای این کار لازم است که روی مفاهیم و مضامین قرآن تحقیق کنیم و نشانه‌ها را بیابیم و هنرمند باید این نشانه‌ها را در قالب عینی تصویرسازی کند، البته عینی نه به معنای رئالیسم غربی بلکه به صورت واقعیت‌های shy­؛هایی که در قرآن وصف شده است.

پایان بخش هشتمین نشست قرآن و رسانه، صحبت‌های دکتر مرتضی گودرزی، منتقد، پژوهشگر و محقق هنری بود که وضعیت فعلی تصویرسازی در قرآن را مناسب شأن آن ندانسته و اظهار داشتند: مشکل ما رجوع به باطن قرآن و مفاهیم آن است. چیزی که ما نیاز داریم معاصر سازی مفاهیم و مضامین قرآنی است و این مشکلی است که ما با آن مواجه هستیم و منجر به تولید آثاری در سطحی نازل شده است. تنها راه به روز کردن مفاهیم قرآنی، معاصر سازی آن است.

وی در ادامه افزود: هنر انقلاب ما که متأسفانه خیلی از کارشناسان و صاحب‌نظران آن را نادیده گرفته یا فراموش کرده‌اند به نوعی معاصر سازی مفاهیم قرآنی است. اصل مقوله شهادت، ایثار، از خودگذشتگی و خیلی موارد دیگر در نوعی از هنر متعهد عرضه شد که هنر انقلاب اسلامی ماست. چرا آن را فراموش کرده‌ایم که حالا به دنبال کورسویی از آن باشیم.

این محقق و پژوهشگر هنری تأکید کرد: کسی که قالب بیانی محکمی در هنر خود ندارد نباید به سراغ مفاهیم قرآنی برود. هنرمند عرصه دین و قرآن، در مرحله اول باید کالبد هنری خود را سامان دهد و آن را خوب بشناسد و دوم اینکه باطنش با آن مفاهیم آشنا باشد. این زمان است که هنری به وجود می‌آید که مقام معظم رهبری در فرمایشات خود از آن به عنوان "هنر فاخر"، هنری که در همه زمینه‌ها عالی باشد یاد فرمودند.

در پایان این نشست، طبق روال شبهای گذشته جلسه پرسش و پاسخ برگزار شد و سخنرانان به سؤالات حضار پاسخ دادند.

لازم به ذکر است که نهمین نشست از سلسله نشست‌های shy­؛های تخصصی قرآن و رسانه، با موضوع "صفحات قرآن در مطبوعات" با حضور آقایان مرتضی نجفی قدسی (روزنامه‌نگار و مؤسس صفحات قرآنی در روزنامه‌ها)، دکتر سیدرضا نقیب‌السادات (عضو هیأت علمی گروه ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی) و دکتر محمدرضا پورمعین (مشاور وزیر آموزش و پرورش در امور قرآنی) ساعت 18 روز چهارشنبه 2 شهریور در محل غرفه معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی واقع در سالن نهاد ها و مؤسسات نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم برگزار خواهد شد.

در نهمین نشست تخصصی قرآن و رسانه مطرح شد:

ابداع صفحات قرآنی در مطبوعات، هوشمندانه و متفکرانه بود

صفحات قرآن در مطبوعات، موضوع نهمین نشست تخصصی قرآن و رسانه بود که با حضور کارشناسان و صاحب‌نظران این حوزه به بحث و تبادل نظر گذاشته شد.

به گزارش روابط عمومی معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دکتر سیدرضا نقیب‌السادات (عضو هیأت علمی گروه ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی)، دکتر محمدرضا پورمعین (مشاور وزیر آموزش و پرورش در امور قرآنی) و مرتضی نجفی قدسی (روزنامه‌نگار و مؤسس صفحات قرآنی در روزنامه‌ها) میهمانان چهارشنبه شب غرفه قرآن و رسانه بودند تا نظرات و دیدگاه‌های خود را برای علاقمندان ارایه دهند.

بر اساس این گزارش، در ابتدای این نشست، دکتر سیدرضا نقیب‌السادات، قرآن کریم را حلقه اتصالی بین خالق و مخلوق دانسته و اظهار داشتند: قرآن منشوری نورانی برای اهل معرفت است که به واسطه آن به خالق خود وصل می‌شوند. در عصر حاضر که به عصر ارتباطات و فناوری اطلاعات مشهور شده، قرآن را باید عنصر اصلی جامعه اطلاعاتی و جامعه دانایی محور دانست. به عبارت دیگر قرآن کریم کتاب زندگی است و در صفحه صفحه این کتاب، دستورالعمل‌هایی برای کسب آگاهی و دانایی بشریت نهفته است.

وی افزود: قبل از هر بحثی لازم است که ارتباط بین قرآن و رسانه از دو دیدگاه مورد بررسی قرار گیرد. اول تعامل قرآن و رسانه و دوم موضع قرآن نسبت به رسانه. از دیدگاه اول باید گفت: در دنیای امروز رسانه‌ها آمده‌اند که مفاهیم قرآنی را توسعه دهند و با بررسی فن‌آوری‌های رسانه‌ای مشخص خواهد شد، این فن‌آوری‌ها می‌توانند در خدمت قرآن باشند. همه رسانه‌های سنتی و مدرن از هر دامنه‌ای در حال توسعه مفاهیم و مضامین قرآنی هستند. به همین خاطر رسانه‌ها می‌توانند سهم قابل توجهی از صفحات و برنامه‌های خود را به مفاهیم و مضامین قرآنی اختصاص دهند. بررسی دیدگاه دوم هم نشان می‌دهد که قرآن توسعه‌دهنده مفاهیم ارتباطی است. در این حوزه قرآن از طریق طرح مضامین انسانی مفهوم ارتباط و تعامل را بین انسان‌ها توسعه می‌دهد. بررسی این دو دیدگاه به ما این امکان را می‌دهد که سهم مطبوعات و رسانه‌ها را بررسی کنیم و ببینیم که کدام یک موفق‌تر بوده‌اند.

این استاد دانشگاه به تأثیر انقلاب اسلامی در توسعه رسانه‌های قرآن اشاره کرده و بیان داشتند: با ظهور انقلاب اسلامی و توسعه امکانات ارتباطی، مجال زیادی برای ورود رسانه‌ها به مقوله قرآن فراهم شد. علاوه بر این شالوده دینی انقلاب اسلامی ما سبب شد که

قرآن به مهم‌ترین عنصر نظام تبدیل شود. لذا سهمی از مطبوعات و رسانه‌ها به قرآن اختصاص می‌یابد و آموزش قرآن در دستور کار بسیاری از نهادها و موسسات قرار می‌گیرد. و شرایط برای بسط مفاهیم قرآنی مهیا می‌شود. ایشان بر نقش رسانه در توسعه بخشی مفاهیم قرآنی تأکید کرده و افزودند: در این حوزه رسانه با نقش‌ها و کارکردهای مخصوص به خود ظاهر می‌شود. یعنی وقتی می‌گوییم رسانه نقش هدایت و راهنمایی دارد در واقع این نقش با آموزه‌ها و مضامین قرآنی تکمیل می‌شود. در حوزه کارکردهای آموزشی و خبری، با اتصال قرآن به رسانه آموزش‌های قرآنی به جامعه منتقل می‌شود و می‌توان اخبار و تحولات حوزه قرآن را نیز منتشر کرد. متأسفانه در طی سالیان گذشته، رسانه‌ها نتوانسته‌اند بخش عمده‌ای از فعالیت‌ها و دستاوردهای حوزه قرآن را به درستی حلاجی کنند. البته از زمان توسعه مطبوعات و ظهور خبرگزاری‌های قرآنی این وضع به نسبت گذشته بهتر شده است.

نقیب‌السادات در ادامه تصریح کرد: نقش دیگری که رسانه‌ها می‌توانند در کنار قرآن ایفا کنند نقش تبلیغی رسانه برای قرآن است. یکی از کارکردهای عمده رسانه‌ها تبلیغ است. خود قرآن هم در واقع یک منبع تبلیغی است و حضور قرآن در کنار رسانه یک فرصت مناسب برای انتقال مضامین و آموزه‌های قرآنی ایجاد می‌کند. علاوه بر این‌ها قرآن می‌تواند به عنوان یک عامل فرهنگ‌ساز، مواریت و تجربیات به دست آمده را از طریق رسانه‌ها منتقل کند و بستر ساز آینده‌ای مناسب شود.

وی سپس در زمینه جایگاه صفحات قرآنی در مطبوعات کشور اظهار داشت: در زمینه اختصاص صفحاتی از روزنامه‌ها به قرآن زحماتی کشیده شده است و باید اذعان داشت که این نوآوری، کاری هوشمندانه و متفکرانه بوده است. اما از طرفی باید به این مسأله هم اشاره کرد که مطبوعات نتوانسته‌اند از این ابداع هوشمندانه و متفکرانه به درستی استفاده کنند. به عنوان مثال ما در ماه رمضان هستیم و رمضان در میان مسلمانان به بهار قرآن شهرت دارد. اما در این ماه مبارک با نگاهی گذرا به روزنامه‌ها درمی‌یابیم که مطبوعات ما آن چنان که باید به مفاهیم و موضوعات قرآنی نپرداخته‌اند. ما هنوز با نقطه ایده‌آل فاصله داریم و شاید لازم باشد که متولیان عرصه مطبوعات کشور از جمله وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با ابلاغ دستورالعمل‌هایی، از اصحاب رسانه بخواهند که در بهار قرآن بیشتر به مضامین قرآنی توجه کنند.

در ادامه آقای مرتضی نجفی قدسی به عنوان مؤسس صفحات قرآنی در روزنامه‌ها، به بیان تاریخچه‌ای در این زمینه پرداخته و اظهار داشتند: تاریخچه صفحات قرآنی در مطبوعات به سال 1367 برمی‌گردد و علت اصلی ورود ما به عرصه مطبوعات مشاهده مهجوریتی بود که در فضای رسانه‌ای کشور بر امور حاکم بود و بخشی از آن هم به فضای مطبوعات مربوط می‌شد. در آن زمان فقط یک رادیو قرآن بود که صرفاً به پخش تلاوت‌های قاریان مشهور اختصاص داشت و خبری از دیگر فعالیت‌های حوزه قرآن از جمله تفسیر، آموزش و انتشار اخبار نداشت. در همان سال یکی از قاریان ایران، رتبه اول مسابقات جهانی مالزی را کسب کرده بود. تیتراژ اول مطبوعات مالزی به این اتفاق اختصاص داشت در حالی که در ایران در هیچ روزنامه‌ای خبر این موفقیت مهم درج نشده بود. این اتفاق و اتفاقات دیگر سبب شد که ما عزم خود را جزم کنیم و در 5 آبان سال 67 اولین صفحه قرآنی در تاریخ مطبوعات ایران، با نام صفحه نور در روزنامه اطلاعات منتشر شد. با این وجود که یک صفحه در هفته اصلاً قابل احصا نبود اما خلاء موجود در جامعه سبب شد که این اقدام با استقبال زیاد مراجع و مردم روبرو شود. همین صفحه آیین‌گردان مجموعه فعالیت‌های قرآنی در کشور شد و پس از آن روزنامه‌های دیگر هم به مرور اقدام به ایجاد صفحه قرآنی با عناوین مختلف نمودند.

وی در ادامه به مشکلات بوجود آمده در این راه اشاره کرده و افزودند: یکی از مشکلات پیش رو در این عرصه، بحث‌های پیش‌آمده در میان بسیاری از متدینین و جامعه قرآنی کشور بود که اعتقاد داشتند چاپ آیات قرآنی در روزنامه‌ها سبب بی‌حرمتی به شأن قرآن می‌شود، زیرا صفحات روزنامه‌ها عموماً در معرض بی‌احترامی و احیاناً تجنیس قرار دارند. در این خصوص بنده با این‌که قبلاً مطمئن بودم که حضرت امام در این موضوع نظری مثبت داشتند اما با این وجود طی استفتایی از محضر مقام معظم رهبری، نظر ایشان را در این مورد خواستار شدم که عین فتوای معظم‌له بدین شرح بود: درج آیات الهی و اسماء‌الله در روزنامه‌ها و مجلات منع شرعی ندارد، در نهایت دیگران که روزنامه و مجله به دستشان می‌سد باید از هتک حرمت و تنجیس آن خودداری کنند. علاوه بر این طی استفتایی که از محضر حضرت آیت‌الله گلپایگانی هم داشتیم، ایشان هم نظری مشابه داشتند.

نجفی قدسی ادامه داد: بعد از ظهور پدیده اینترنت و رسانه‌های الکترونیک، فضای مطبوعات با افتی محسوس مواجه شده است. گستره وسیع مخاطب در رسانه‌های الکترونیک از جمله تلویزیون‌های ماهواره‌ای سبب شده است که اقبال مردم نسبت به رسانه‌های سنتی کمتر شود. صفحات قرآنی در مطبوعات هم بالطبع از این امر مستثنی نیست و تا حدودی تحت تأثیر این فضا قرار گرفته است. در عین حال از این فرصت موجود می‌بایست به درستی استفاده کرد. تنوع، عاملی است که می‌تواند مخاطب را به این صفحات جذب کند. با در نظر گرفتن حوصله و وقت مخاطب، باید از مطالب کوتاه و مختصر و در عین حال جذاب و متنوع در صفحات قرآنی مطبوعات استفاده کرد. از دیگر ضروریات صفحات قرآنی در مطبوعات تهیه گزارش از فعالیت‌های اشخاص و موسسات قرآنی است که اثرات مثبت زیادی به دنبال دارد و علاوه بر ایجاد فضا سازی و الگوسازی، باعث دلگرم شدن آن اشخاص و موسسات خواهد شد.

صحبت‌های دکتر محمدرضا پورمعین؛ مشاور وزیر آموزش و پرورش در امور قرآنی، پایان بخش نهمین نشست تخصصی قرآن و رسانه بود. وی اظهار داشت: برتری قرآن بر دیگر سخنان همانند برتری خداوند است بر دیگر مخلوقات. بر اساس این اصل اگر بخواهیم صفحات قرآنی مطبوعات را با دیگر صفحات مطبوعات مقایسه کنیم باید صفحات قرآنی از ویژگی‌های زیادی برخوردار باشد. به طور کلی یک صفحه قرآنی باید در همه زمینه‌ها از جمله کمال، زیبایی بصری، اطلاع‌رسانی صادقانه، فراگیر بودن موضوعات، عدالت در تبیین و نقد خبر یا موضوع، دانش محوری و اعتمادسازی، از ویژگی‌های ارزنده زیادی برخوردار باشد.

وی سپس با اشاره به این نکته که قرآن کریم یک موضوع دست نیافتنی نیست، تصریح کرد: هرکسی در هر مقامی، با هر میزان علاقه، ارادت و وقت می‌تواند به قرآن نزدیک شود. قرآن کریم کتاب زندگی است و از ابعاد مختلف قابل جذب مخاطب است. به

عنوان مثال در قرآن کلمه یوم بیشتر از 365 مرتبه نیامده که برابر است با تعداد روزهای سال و یا کلمه شهر به معنای ماه 12 بار آمده که برابر با تعداد ماههای سال است. در قرآن حتی به جزئی ترین مسایل زندگی بشری توجه شده است. 2500 آیه از آیات شریف به زندگی روزمره، فردی و اجتماعی ما اختصاص داده شده است. اینها مختصری از معجزات بی‌شمار این کتاب آسمانی است.

پورمعین افزود: آیا این کتابی که برای همه ابعاد زندگی بشر ضروری است نیازمند رسانه نیست؟ البته خود قرآن یک ابر رسانه بسیار قوی است که باید از کانال‌ها و مجاری خاص به گوش مخاطب برسد. قرآن کریم 10 میلیون مخاطب درجه یک و در حدود دو میلیون مخاطب خاص دارد. با این حجم عظیم مخاطب، ما قطعاً به رسانه نیازمندیم که بتواند مفاهیم و مضامین قرآنی را به راحتی منتقل کند. وظیفه همه حوزه‌های مطبوعاتی است که خود را در اختیار قرآن قرار دهند. ما نباید فقط از خبرگزاری قرآن یا صفحات قرآنی مطبوعات انتظار داشته باشیم که در خدمت قرآن باشند. نشریات حوزه صنعت، اقتصاد و هنر و حتی ورزش هم باید رسانه خود را در اختیار قرآن قرار دهند. متأسفانه رسانه‌ها در این حوزه خیلی فعال نیستند.

در ادامه مشاور وزیر آموزش و پرورش در امور قرآنی، به بیان پیشنهادهای در زمینه اصلاح فعالیت‌های قرآنی در حوزه رسانه‌ای پرداخته و تأکید کرد: پیشنهاد اول این است، ضمن فراگیر شدن حوزه رسانه با موضوع قرآن، همه رسانه‌ها به صورت خاص به موضوع قرآن بپردازند، یعنی هیچ روزنامه‌ای نباشد که صفحه‌ای مختص به قرآن نداشته باشد. دوم اینکه، علاوه بر ایجاد فضای رسانه‌ای مربوط، از کارشناسان خبره این حوزه استفاده شود. نباید با مفاهیم قرآنی برخوردی سطحی صورت گیرد و نگرش ما باید دقیق و موشکافانه باشد. سوم اینکه باید در حوزه شناخت عمومی قرآن کار شود. اگر بخواهیم که رفتار جامعه قرآنی شود باید تلاش کرد که افراد جامعه قرآن را بخوبی بشناسند. پیشنهاد چهارم کار کردن روی اعتقادات مردم است تا مردم علاوه بر شناخت معتقد شوند. رفتار قرآنی زمانی در یک جامعه نهادینه می‌شود که اعتقاد و شناخت نسبت به قرآن در آن جامعه به درستی شکل گیرد. پنجم اینکه رسانه‌ها فعالیت‌های قرآنی را به درستی نقد کنند چرا که صرفاً تعریف کردن سبب ایجاد رشد و پیشرفت نمی‌شود.

وی در پایان قرآن کریم را اصلی‌ترین عامل ایجاد بصیرت و آگاهی در مردم دانسته و خاطرنشان کرد: بصیرت و بیداری‌هایی که مقام معظم رهبری به آن اشاره فرمودند، بدون قرآن و بی‌واسطه کتاب وحی امکان‌پذیر نیست. مردم باید قرآن را سرلوحه همه فعالیت‌های روزمره خود قرار دهند و این نیازمند تلاش بی‌وقفه همه رسانه‌هاست.

در پایان این نشست، جلسه پرسش و پاسخ برگزار شد و سخنرانان به سوالات حضار پاسخ دادند.

شایان ذکر است که آخرین نشست تخصصی قرآن و رسانه با عنوان "وبلاگ‌نویسی قرآنی" ساعت 18 روز پنجشنبه سوم شهریور، با حضور حجت‌الاسلام سعید شمس (مدیر سایت شهر مجازی قرآن کریم)، یاسر استاد حسین (دبیر جشنواره وبلاگ نویسی قرآنی) و محمد سرشار (مدیرعامل کانون اندیشه جوان) در محل غرفه معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی برگزار می‌گردد.